

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Viite:

Metsomäki, S. 2019. Milloin viimeksi luit kirjan?. Ilkka 26.10.2019, 17.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Milloin viimeksi luit kirjan?

Kuulin hiljattain uutisen, jonka mukaan vain 30 prosenttia suomalaisvanhemmista lukee säännöllisesti lapsilleen.

Ei toki ole yllätys, että perinteisten kirjojen lukeminen on vähentynyt kaiken ikäisillä nykyisellä digitalisaation aikakaudella, mutta silti näin alhainen luku yllätti.

Aloin miettiä lapsuuttani, lukemista ja kirjastokäyntejä. Mieleeni palasi Porissa Pihlavan työväentalolla sijainnut lähikirjasto. Muistan vieläkin sokkeloisen tilan kirjahyllyineen ja kalusteineen sekä kirjastotilan tuoksun. Jopa sisäkaton hassut reikäjuuston näköiset akustiikkalevyt ovat painuneet elävästi pikkulapsen mieleen.

Nykyään vierailen pääkirjastosamme Apilassa säännöllisesti lapseni kanssa. Aina välillä nostalgian aalto pyyhkäisee ylitseni, kun käteeni osuu lastenosaston hyllystä omasta lapsuudestani tuttuja Tee- tai Sanna-kirjoja tai vaikkapa Ilon Wiklandin iloisesti kuvittamia lastenkirjoja.

Yhdessä lukeminen jättää vahvan muistijäljen, joka kantaa aikuisuuteen asti. Väitän, että myös yhdessä lukemisen ansiosta opin lukemaan jo 6-vuotiaana ennen kouluun menoa.

Esikoiselleni luin hänen omasta tahdostaan kirjoja iltaisin vielä silloinkin, kun hän jo osasi itse lukea. Iltaisin yhdessä lukeminen oli oiva keino rauhoittua päivän touhujen jälkeen unten maille. Yhdessä lukeminen on myös tehokas keino siirtää lukemisen perinnettä eteenpäin seuraavallekin sukupolvelle.

Nykyisessä työssäni olen saanut uutta näkökulmaa lukemiseen ja sen haasteisiin Lukemattomat mahdollisuudet -hankkeen kautta.

On yhä kasvava nuorten aikuisten ryhmä, jolle lukeminen ei ole luontaista eikä motivaatiota siihen ole. Lukemiselle voivat olla esteenä erilaiset oppimis- tai lukihäiriöt tai ihan vain se, ettei ole löytynyt tarpeeksi kiinnostavaa luettavaa.

Suurin osa lukee uutisia digitaalisesti älypuhelimelta tai tietokoneelta, silmäilee ehkä satunnaisesti lehtiä tai lukee vain ne pakolliset, mitä on pakko vaikkapa opiskeluun liittyvissä tehtävissä.

Nykyajan hektisessä elämänmenossa vaatii usein tietoista päätöstä istahtaa tunniksi-pariksi kirja kädessä ja keskittyä vain tähän yhteen asiaan. Tunnistan tämän myös itseltäni ruuhkavuosien keskellä eläessä. Mutta joka kerta kun olen päässyt irrottautumaan arjesta ja uppoutunut kirjan maailmaan edes hetkiseksi, olen ruokkinut mielikuvitustani ja saanut uutta ajateltavaa.

Aivan uusi ja olosuhteiden pakosta innovatiivinenkin lapsille lukemisen muoto on keksitty vankilakirjastotyössä.

Vierailin Turun Kirjamesuilla, jossa vuosittainen Celia-palkinto myönnettiin tänä vuonna vankiloiden ja kirjastojen väliselle yhteistyölle. Vankilakirjastotyön pioneerina toimii rautarouva Irmeli Malka-Kannisto, Suomen ainoa kirjastoammattilainen, jonka koko työaika on pyhitetty vankilakirjastotyöhön.

Suomessa vangeista 54 prosent-

tia on 16-35-vuotiaita. Osalla on jo lapsia ja luonnollisesti vanhemman vankila-aikana tapaamiset ovat harvassa ja lapsi saattaa ikävöidä vanhempaansa.

Vankilakirjastotyössä on kehitetty tapa, jolla vankilassa istuva vanhempi voi osallistua lapsen elämään konkreettisesti.

Vanki saa luettavakseen lasten kirjan, tämä ääneen lukeminen videoidaan ja tallennetaan muistitikulle. Muistitikku ja luettu kirja toimitetaan kotiin vangin lapselle, joka voi näin kuunnella ja katsella ääneen lukemista samalla kun selaa samaa kirjaa omassa kädessään.

Vangeille kynnys ääneen lukemiseen saattaa olla suuri jo siitäkin syystä, että kaikki vangit eivät osaa lukea tai lukutaito on heikko. Silloin lukemista harjoitellaan ensin kirjastonhoitajan kanssa. Joissain tapauksissa kirjan voi vaikka laulaa, ellei ääneen lukeminen onnistu. Eräs miesvanki kertoikin, että hänelle ääneen lukemisella on suuri merkitys, sillä se on hänelle keino olla läsnä lapsen elämässä edes jotenkin.

Vastakkainasettelua digitaalisten välineiden ja perinteisen kirjan välillä ei tarvita, molemmilla on tärkeä sijansa.

Mahtavaa, että digitaalisia välineitä pystytään yhdistämään perinteiseen kirjaan näin liikuttavalla ja konkreettisella tavalla!

Satu Metsomäki

SeAMK

Projektityöntekijä/

Lukemattomat mahdollisuudet-hanke